

Brussel, 26 juni 2013

Studie Belfius

Gemeentefinanciën 2013: onzekerheid en financiële uitdagingen aan het begin van de nieuwe bestuursperiode

2013 is voor de nieuwe gemeentelijke meerderheden het eerste budgetjaar na de verkiezingen van oktober jl.. De context waarin deze nieuwe gemeentelijke bestuursperiode begint is uiterst moeilijk, met een rem die mogelijk op de groeidynamiek van de meeste financieringsbronnen wordt gezet en de druk die bepaalde uitgaven duidelijk ondervinden (maatschappelijke dienstverlening, veiligheid, pensioenlasten enz.). Deze moeilijke situatie wordt nog in de hand gewerkt door de onzekerheid over een aantal lopende hervormingen (nieuwe regels voor de bedrijfsvoering van de lokale overheid, rond beleid en rapportering, institutionele hervormingen...).

Op basis van onze nieuwe jaarlijkse financiële enquête, met een zeer hoge responsgraad (484 gemeenten namen deel met ruim 83 % van de bevolking vertegenwoordigd), kunnen wij de voornaamste tendensen in de **budgetten 2013** blootleggen en dus ook de eerste trends van de nieuwe gemeentelijke bestuursperiode (2013-2018).

Als gevolg van de nieuwe beleids- en beheerscyclus in Vlaanderen (BBC) namen we in onze analyse alleen de gemeenten op die nog met de traditionele rapportering werken (namelijk alle Waalse en Brusselse gemeenten en 189 Vlaamse gemeenten)¹.

De resultaten van onze analyse bevestigen de moeilijkheden die heel wat gemeenten ondervinden om hun budget 2013 sluitend te maken.

Hoewel elke gemeente van het land haar eigen specifieke realiteit heeft, kunnen uit de budgetten 2013 toch de **volgende grote tendensen** worden afgeleid:

- de beperking van de uitgaven (voor personeel en overdrachten) door de eerste gevolgen van de hervorming van de pensioenen van het statutair personeel (stijging van de bijdragevoet);
- de wil om de overige uitgaven aan banden te leggen (vooral de werkingskosten);
- het feit dat de gemeenten veeleer hun toevlucht nemen tot specifiek lokale belastingen en niet zozeer tot "aanvullende" belastingen (personenbelasting, onroerende voorheffing), waarvan de aanslagvoeten zeer stabiel zijn gebleven;
- het fors terugschroeven van investeringsprojecten (-20 %), iets wat meestal gebeurt het eerste budgetjaar van de nieuwe gemeentelijke bestuursperiode (behalve voor de Brusselse gemeenten, die met een aanzienlijke demografische druk worden geconfronteerd);
- een verslechtering van de budgetsaldi (zowel voor het eigen dienstjaar als het algemeen totaal) voor de Waalse en Brusselse gemeenten. de Vlaamse gemeenten nemen nog steeds het grootste gedeelte van het tekort op het eigen dienstjaar voor hun rekening, maar de toestand is lichtjes verbeterd ten opzichte van de gevoelige verslechtering van 2012;
- het schuldniveau blijft stabiel en vertegenwoordigt 4,1% van de totale Belgische overheidsschuld.

De pensioenhervorming weegt nu reeds op de gemeente-uitgaven

Volgens de budgetten 2013² belopen de gewone uitgaven van de gemeenten ongeveer 12 miljard EUR en stijgen ze gemiddeld 4,2 % ten opzichte van 2012, wat vrij veel is rekening houdend met de zwakke inflatie.

¹ De 119 Vlaamse gemeenten die in 2013 de BBC toepassen, worden in onze analyse echter apart belicht.

² Analyse gebaseerd op de cijfers van 470 van de 589 gemeenten (dus zonder de 119 Vlaamse gemeenten die reeds de nieuwe *Beleids-en beheerscyclus* (BBC) toepassen.

Anderzijds is de toename van de uitgaven aanzienlijk sterker dan wat gemiddeld voor de hele vorige gemeentelijke bestuursperiode (2007-2012) werd vastgesteld.

De groei van de gemeente-uitgaven verschilt naargelang de gewesten: + 6,3 % voor de Waalse gemeenten, + 5,4 % voor de Brusselse gemeenten en slechts + 1,7 % voor de Vlaamse gemeenten. Dat de groei voor de Vlaamse gemeenten kleiner is houdt gedeeltelijk verband met technische ingrepen als voorbereiding op de overstap naar BBC.

De **structuur van de uitgaven** van de gemeenten omvat drie groepen: de personeels- en werkingsuitgaven, de overdrachtuitgaven (voornamelijk de toelage aan het OCMW en de politiezone, de gemeentelijke bijdragen voor de openbare ziekenhuizen en de kerkfabrieken) en de schulduitgaven (d.w.z. de lasten van leningen, inclusief de kapitaalaflossingen).

De Belgische gemeenten² hebben in hun budget 2013 een bedrag van 6,8 miljard EUR aan **personeels- en werkingsuitgaven** ingeschreven. Deze twee uitgavencategorieën vertegenwoordigen bijna 60 % van de courante uitgaven en de evolutie van deze uitgaven bepaalt dan ook sterk de globale evolutie van de gemeentebudgetten.

Terwijl de werkingsuitgaven goed onder controle zijn (+ 1,2 %), vertonen de personeelsuitgaven een sterkere toename (+ 3,6 %).

Dit stijgingspercentage is op het eerste gezicht niet uitzonderlijk, maar het moet worden gesitueerd tegen de achtergrond van een zwakke inflatie. Volgens de prognoses van het Planbureau zal de spilindex van het openbaar ambt vermoedelijk niet worden overschreden in 2013 (en komt er dus geen nieuwe indexering van lonen en sociale uitkeringen van 2 % sinds november 2012).

De **hervorming van de pensioenen** van het vastbenoemd personeel (via de eerste progressieve stijgingen van de bijdragevoeten voorgeschreven bij de wet van 24 oktober 2011)³ vormt de voornaamste oorzaak van de toename van de personeelsuitgaven in 2013.

De stijging van de personeelsuitgaven (voor het eigen dienstjaar) verschilt eveneens naargelang de gewesten: + 5,4 % voor de Brusselse gemeenten, + 3,6 % voor de Vlaamse gemeenten en + 2,9 % voor de Waalse gemeenten. Dit laatste cijfer is echter onderschat indien men rekening houdt met de terugnemingen van voorzieningen en het feit dat de Waalse gemeenten de kosten van de responsabiliseringsbijdrage bij de vorige dienstjaren verrekenen (op basis van de aanbevelingen van de begrotingscirculaire). Als men deze boekhoudkundige impact buiten beschouwing laat, overschrijdt de toename van de personeelsuitgaven ruimschoots de drempel van 5 % voor de Waalse gemeenten in hun geheel.

In het globale stijgingspercentage van de personeelsuitgaven, ten slotte, zijn ook de bezuinigingsmaatregelen ingecalculeerd die bepaalde gemeenten namen (niet vervangen van personeel dat met pensioen gaat of dat een contract van bepaalde duur heeft,...).

Op basis van de statistieken van de RSZPPO hadden de Belgische lokale besturen in 2012 108 794 voltijdse werknemers in dienst. Het aandeel van het statutair personeel is onder de drempel van 40 % gezakt.

De komende jaren zal de problematiek van de pensioenen vermoedelijk op de gemeentebudgetten blijven wegen als gevolg van het geleidelijke optrekken van de bijdragevoeten (zowel de basisbijdrage als de responsabiliseringsbijdrage) maar ook door het verdwijnen van de nog beschikbare reserves bij de RSZPPO die tot dan toe konden worden gebruikt om de effectieve bijdragetarieven te verminderen (KB van 13 november 2011) ten opzichte van de tarieven die de wet voorschrijft.

De **overdrachtuitgaven** omvatten de toelagen die de gemeente meestal verplicht toekent aan publieke actoren (zoals politiezones, OCMW's, kerkfabrieken, openbare ziekenhuizen enz.) om hun werking te ondersteunen of hun budget in evenwicht te houden.

Sinds verscheidene jaren vertegenwoordigen de overdrachtuitgaven een steeds groter gewicht in de gemeentebegrotingen. In 2007 waren ze goed voor 28,6 % van de gemeente-uitgaven, terwijl ze volgens de budgetten 2013 vermoedelijk op 30,0 % zullen uitkomen.

De overdrachtuitgaven stegen in 2013 evenwel minder sterk (2,9 %), tegen 4 à 5 % de voorgaande jaren.

³ Voor meer details cf. fiche 9 "De pensioenlasten van de lokale ambtenaren" uit de publicatie over de financiële uitdagingen van de nieuwe gemeentelijke bestuursperiode (2013-2018) – www.belfius.be/FinanciëleUitdagingen

Tot deze overdrachtuitgaven behoort de **toelage aan het OCMW** (141 EUR per inw.), die als gevolg van de crisis de laatste jaren gemiddeld + 4,4 % op jaarbasis toenam. De Brusselse gemeenten (en de andere grote steden van het land) werden sterker met de gevolgen van de verpaupering van de bevolking geconfronteerd, zodat de toelage aan het OCMW er nog fors(er) steeg (+ 5,6 % in 2013).

De **toelage aan de politiezone** (148 EUR per inw.) is gemiddeld 3,5% gestegen in de gemeentebudgetten 2013. Deze groei vertoont echter grote verschillen volgens de gemeenten (van -10,2 % tot +24,6%).

De komende jaren zullen de overdrachtuitgaven ook beïnvloed worden door de gevolgen van de reeds aangehaalde pensioenhervorming van het vastbenoemd personeel. De bijdragestijgingen hebben immers ook betrekking op de OCMW's en de politiezones maar ook op de openbare ziekenhuizen en zullen dus een weerslag hebben op de toelagen van de gemeenten.

De **financiële uitgaven** voor de betaling van intrest en de terugbetaling van de schuld vertegenwoordigen nu 11,7 % van de gemeente-uitgaven (tegen 17,2 % in 2000 en 27 % in 1990). In de boekhouding van de lokale besturen maakt de kapitaalaflossing van de schuld deel uit van het gewone budget en moet dus worden gedekt met ontvangsten van dezelfde aard (d.w.z. gewone). Uit de enquête over de budgetten 2013 blijkt dat de schulduitgaven + 1,9 % zullen stijgen, tegen + 4,3 % in 2012. Deze vertraging heeft te maken met de gevoelige afname van de begrote investeringsprojecten, wat normaal is in het eerste budgetjaar van de nieuwe gemeentelijke bestuursperiode (cf. supra).

Stijgende gemeenteontvangsten dankzij lokale belastingopbrengsten

Om een budgettair evenwicht te bereiken, zouden de ontvangsten van de gemeenten in dezelfde mate moeten stijgen als hun uitgaven. Volgens onze enquête komen de gewone ontvangsten voor het eigen dienstjaar in 2013 uit op 11,7 miljard EUR, een stijging van + 4,6 % in vergelijking met 2012. De toename in 2013 is het sterkst voor de Waalse gemeenten (+ 6,2 %), terwijl ze tot 3,9 % beperkt blijft voor de Vlaamse gemeenten. De Brusselse gemeenten liggen perfect binnen het nationale gemiddelde. Deze vrij stijgende trend van de gemeenteontvangsten is vooral te danken aan de toename van de lokale belastingopbrengsten en, voor de Waalse gemeenten, aan de voorzieningen⁴ die onder meer werden aangelegd om de pensioenlasten op te vangen.

De **belastingontvangsten**, die meer dan 50 % van de gewone financiering van de gemeenten uitmaken, bedragen gemiddeld 710 EUR per inwoner en kennen in 2013 een stijging van 4,1 % voor alle Belgische gemeenten samen, wat neerkomt op een vrij gunstige stijging in de huidige crisiscontext. De belastingontvangsten nemen in 2013 sterker toe in Brussel (+ 5,2 %) dan in Vlaanderen (+ 4,4 %) en vooral Wallonië (+ 3,4%).

Deze groei ging niet gepaard met een noemenswaardige stijging van de **aanslagvoeten** van de gemeentelijke aanvullende belastingen (op de personenbelasting en de onroerende voorheffing).

Het gemiddeld aantal opcentiemen op de onroerende voorheffing bedraagt 2 626 voor het dienstjaar 2013 voor alle Belgische gemeenten samen, tegen 2 607 het voorgaande dienstjaar. De gemiddelde aanslagvoet van de aanvullende belasting op de personenbelasting bedraagt 7,41 %, tegen 7,38 % vorig jaar.

De sterke stijging van de lokale belastingopbrengsten is voornamelijk toe te schrijven aan de toename van de specifiek **lokale belastingen** (zoals parkeerbelasting, huisvuilbelasting, tweede verblijven enz.), die gemiddeld + 8,2 % stijgen voor alle gemeenten samen (+ 12 % in Vlaanderen, + 8,7 % in Brussel en + 5,3 % in Wallonië). Deze trend vormt een breuk met de vorige bestuursperiode, die een globaal bescheiden stijging kende (van 2,8 % per jaar over de hele periode) na de fiscale pacts die met de gewesten werden afgesloten.

De ontvangsten uit **dotaties en toelagen** zijn eveneens stabiel gestegen in 2013 (2,7 %). Dat is een behoorlijke prestatie gezien de zwakke inflatie en de budgettaire sanering bij de voornaamste overheden die de gemeenten subsidiëren.

⁴ In tegenstelling tot de algemene overboekingen, worden de voorzieningen voor welbepaalde lasten verrekend bij het eigen dienstjaar (via de "functionele overboekingen").

Belfius Bank NV, Pachecolaan 44, 1000 Brussel – www.belfius.be

Deze financiële overdrachten vanwege de hogere overheid (vooral de gewesten) vertegenwoordigen 36 % van de totale ontvangsten in het budget 2013 en vormen de tweede financieringsbron van de gemeenten.

De ontvangsten uit fondsen (niet-toegewezen algemene financiering die vooral van het Gemeentefonds komt) blijven sterker stijgen (gemiddeld + 3 %) dan de specifieke toelagen (+ 2,5 %). De reglementaire bepalingen over de ontvangsten uit fondsen voorzien gewoonlijk in een mechanisme van automatische groei (soms in reële termen) van de budgettaire enveloppe, terwijl de specifieke toelagen veeleer van discretionaire beslissingen afhankelijk zijn.

Ten slotte, zijn er de **eigen ontvangsten**, die worden gegenereerd via de activiteit van de gemeente (prestaties) of in de vorm van ontvangsten die het gemeentelijk patrimonium oplevert (huur, financiële opbrengsten). Ze vertegenwoordigen 11,2 % van de gewone ontvangsten en stijgen in 2013 slechts gemiddeld 1 %, wat minder sterk is dan de totale gemeenteontvangsten.

Deze gematigde groei is in feite het gevolg van de stijging van de ontvangsten uit prestaties (+ 3,8 %), aan de ene kant, en een daling van de financiële ontvangsten, aan de andere kant (- 3,6 %).

Deze laatste evolutie is het resultaat van de structurele daling van de dividenden van de intercommunales voor gas- en elektriciteitsvoorziening als gevolg van de liberalisering van de energiesector en, in mindere mate, de impact van de zwakke rentevoeten op de rendementen van de thesaurieoverschotten.

Budgetsaldi onder druk

Door de toenemende verschillen in de regelgeving voor de gemeenteboekhouding in de drie gewesten is het veel moeilijker geworden om een samenhangend beeld van de evolutie van de budgetsaldi voor alle gemeenten van het land in hun geheel te schetsen.

- **Vlaamse gemeenten**

De analyse van de budgetsaldi voor de Vlaamse gemeenten beperkt zich tot de 189 gemeenten die de nieuwe rapportering ingevoerd door het Gewest (BCC) nog niet volgen.

Deze gemeenten vertonen in 2013 een tekort voor het **eigen dienstjaar** van 189 miljoen EUR, wat overeenstemt met 3,9 % van hun gewone ontvangsten. Vergeleken met 2012 betekent dit tekort voor het eigen dienstjaar echter een daling van 60 miljoen EUR. 64 % van de 189 betrokken Vlaamse gemeenten hebben in 2013 een tekort, tegen 72 % in 2012.

Voor het **algemeen totaal** (d.w.z. het resultaat van de vorige dienstjaren en de overboekingen inbegrepen) is de situatie van de budgetten 2013 veel gunstiger, omdat deze gemeenten een overschot van 465 miljoen EUR noteren, een verbetering van 17 miljoen EUR ten opzichte van het vorige dienstjaar. Relatief gezien, vertegenwoordigt dit overschot 9,3 % van de gewone ontvangsten.

Eenzelfde vaststelling geldt globaal voor de gemeenten die de BBC reeds toepassen, met dit grote verschil dat de scope van de BBC-rapportering zowel de gewone als de buitengewone dienst (investeringen) omvat. 86,9 % van de BBC-gemeenten noteren een negatief **resultaat voor het boekjaar** van 168,5 miljoen EUR (steekproef van 99 gemeenten).

Echter, omdat het gecumuleerde resultaat van de vorige boekjaren drie maal dit budgettekort van het boekjaar compenseert, is het gecumuleerde budget sluitend. Daarna krijgt bijna de helft van het overschot een bestemming voor verder gebruik en mogen de bedragen niet meer worden meegerekend voor het finale beschikbare **resultaat op kasbasis** dat nog 292,9 miljoen EUR haalt. De autofinancieringsmarge die de financiële draagkracht meet op lange termijn is echter negatief en vormt een werkpunt voor de komende jaren.

- **Waalse gemeenten**

De Waalse gemeenten vertonen voor het eigen dienstjaar een licht tekort van 8,5 miljoen EUR, een toestand die het evenwicht benadert gelet op het bedrag van 4 849 miljoen EUR aan gewone ontvangsten van deze gemeenten (0,2 %). Dit resultaat verbergt evenwel belangrijke verschillen aangezien 107 gemeenten (41 %) een tekort voor het eigen dienstjaar hebben.

Bovendien heeft de impact van de pensioenhervorming (cf. supra) voor de Waalse gemeenten grotere gevolgen gehad dan dit resultaat laat vermoeden. Dit resultaat werd immers verkregen door een

nettoterugneming van voorzieningen ten belope van 105 miljoen EUR. De Waalse gemeenten verrekenen, ten slotte, de kosten van de hervorming (vooral die van de responsabiliseringsbijdrage) gedeeltelijk bij de vorige dienstjaren.

Het hoeft dus niet te verwonderen dat het saldo van het algemeen totaal met 102 miljoen EUR is afgenomen, namelijk van 377 miljoen EUR in 2012 naar 275 miljoen EUR in 2013.

Relatief gezien bedraagt het saldo van het algemeen totaal nu 5,2 % van de gewone ontvangsten, tegen 7,4 % het vorige dienstjaar.

- **Brusselse gemeenten**

Voor de **Brusselse gemeenten** is het saldo van het eigen dienstjaar ook in 2013 verslechterd. Het tekort beloopt 25,4 miljoen EUR, tegen 8 miljoen EUR in 2012 en 0,5 miljoen EUR in 2011. In deze laatste cijfers zit echter reeds de gewestelijke steun van 30 miljoen EUR ten gunste van de gemeenten in financiële moeilijkheden ingecalculleerd. Bovendien bestaan er vrij sterke contrasten tussen 13 gemeenten met een tekort (- 28,2 miljoen EUR) en 6 gemeenten met een overschot (2,8 miljoen EUR).

Voor het algemeen totaal laten de Brusselse gemeenten een overschot van 98 miljoen EUR noteren, d.i. een daling van 21 miljoen EUR in vergelijking met 2012. Relatief gezien, bedraagt het saldo van het algemeen totaal voortaan 4,5 % van de gewone ontvangsten, tegen 5,2 % het vorige dienstjaar.

Het gaat hier om cijfers uit de **budgetten**, die in feite ramingen zijn. De saldi op de **rekeningen** (berekend op basis van de effectieve stromen van ontvangsten en uitgaven) zijn meestal gunstiger, zowel voor het eigen dienstjaar als voor het algemeen totaal. Dit komt omdat men voorzichtig tewerk gaat bij het opmaken van budgetten, waardoor de ontvangsten ietwat worden onderschat en de uitgaven licht worden overschat.

Sterke terugval van de investeringsprojecten in 2013 en stabilisering van de gemeenteschuld

Zoals in vele Europese landen het geval is, zijn de gemeenten de belangrijkste overheidsinvesteerders. De **investerings** van de lokale besturen (d.w.z. met inbegrip van de provincies, de OCMW's enz.) vertegenwoordigen in 2013 immers gemiddeld 50,8 % van de brutovorming van vast kapitaal voor de hele overheidssector.

Typisch voor de evolutie van de investeringen van de gemeenten is evenwel dat ze afhankelijk is van een cyclisch effect dat verband houdt met de gemeentelijke bestuursperiode. Het eerste budgetjaar van de gemeentelijke bestuursperiode is gewoonlijk een jaar met een forse daling van het volume van de investeringen. Dat geldt ook voor 2013, want onze enquête geeft een daling aan van zowat 20 % van de investeringsprojecten.

Dit terugvallen van het investeringsniveau in de budgetten 2013 is bijzonder opvallend voor Vlaanderen (- 25 %) en in mindere mate voor Wallonië (-16,5 %). In Brussel daarentegen, blijft het volume van de investeringen vrij stabiel (+ 2,6 %), vermoedelijk om tegemoet te komen aan de dringende behoeften op het vlak van algemene voorzieningen als gevolg van de sterke demografische druk.

De gemeentelijke investeringsprojecten zouden logisch gezien in de loop van de volgende jaren weer in stijgende lijn moeten gaan. De begrotingsinspanning die echter nodig is om in een onzeker economisch klimaat het evenwicht te bewaken kan echter in ruime mate het ritme bepalen waarmee de investeringen zullen hernemen in de toekomst.

De budgettaire spanningen als gevolg van de noodzaak om het evenwicht te vrijwaren, gecombineerd met de al te strikte toepassing van de ESR 95-rekeningnormen (zeer nadelig voor de investeringen), zouden dit herstel echter in het gedrang kunnen brengen.

Als uitloeijsel van die evolutie lijkt het **schuldniveau** van de gemeenten globaal genomen onder controle te zijn, zowel in verhouding tot hun eigen vermogen als ten opzichte van de schuld van de overige overheden. De geëxtrapoleerde balansen voor alle gemeenten samen wijzen op een brutoschuld (d.w.z.

zonder financiële activa) van 14,7 miljard EUR in 2011⁵, wat een stijging is van 2,2 % ten opzichte van 2010. Relatief gezien, vertegenwoordigt de schuld van de gemeenten slechts 4,1 % van de gezamenlijke overheidsschuld en minder dan 26 % van het balanstotaal van de gemeenten. De gemeenteschuld per inwoner bedraagt 1 276 EUR in Vlaanderen, 1 390 EUR in Brussel en 1 444 EUR in Wallonië.

De gemeenteschuld werd grotendeels aangegaan om investeringen te financieren en heeft dus vaste activa als tegenwaarde. Wegens financiële moeilijkheden waren bepaalde gemeenten, en talrijke grote steden in het bijzonder, genoodzaakt leningen aan te gaan om tekorten te consolideren.

De gemeenten zullen tijdens de bestuursperiode met andere belangrijke uitdagingen worden geconfronteerd

Afgezien van de gevolgen van de economische en financiële crisis, blijven de lokale besturen geconfronteerd met veeleer structurele hervormingen die de komende jaren eveneens op hun financiën zullen wegen.

De belangrijkste financiële uitdagingen⁶ zijn:

- de toenemende kosten van maatschappelijke dienstverlening;
- de implementatie van de hervorming van de brandweerdiensten (aangenomen bij de kaderwet van 15 mei 2007);
- de verdere toepassing van de pensioenhervorming van het statutair personeel van de lokale besturen (met het geleidelijk optrekken van de basisbijdrage tussen 2012 en 2016 en het toepassen van een responsabiliseringsbijdrage);
- de bijdrage van de lokale besturen aan het budgettair stabiliteitspact, dat streeft naar een evenwicht voor de hele Belgische overheid in 2015 (volgens de ESR 95-normen) en de gevolgen van de nieuwe Staatshervorming (overhevelingen van bevoegdheden naar de deelgebieden en hervorming van de bijzondere financieringswet);
- de uitdagingen van de demografische evolutie, meer bepaald de problematiek van de vergrijzing van de bevolking en de gevolgen van de sterke demografische expansie in de grote steden (en in de Brusselse gemeenten in het bijzonder).

De gemeenten zullen in de loop van deze nieuwe bestuursperiode zeker te maken krijgen met tegenstrijdige budgettaire spanningen : namelijk een vertraging in het ritme van de ontvangsten en parallel ermee een versnelling van de uitgaven. De moeilijke oefening om het budget 2013 sluitend te krijgen vormt een voorsmaakje van de mate waarin de gemeenten zullen moeten zoeken om een kwaliteitsvolle dienstverlening op lokaal vlak te blijven bieden en tegelijk het budgettair evenwicht te vrijwaren. In deze onzekere context zullen de kwaliteit van het gemeentebestuur en de strategische en financiële visie op lange termijn (gestimuleerd door nieuwe tools zoals de BBC en de strategische programma's) zeker cruciaal zijn voor de toekomst.

⁵ De laatste balans die op een exhaustieve manier beschikbaar zijn, hebben betrekking op het dienstjaar 2011

⁶ Deze uitdagingen worden uitvoerig belicht in de publicatie “De financiële uitdagingen van de gemeentelijke bestuursperiode (2013-2018)” die in pdf-formaat beschikbaar is in de vorm van fiches via : www.belfius.be/FinancieleUitdagingen

Financiële uitdagingen voor de nieuwe bestuursperiode

Algemeen overzicht:

Bijlage: stuurtabellen

Voornaamste indicatoren voor de Vlaamse gemeenten – Budget 2013

VLAANDEREN (*)	Niveau (EUR/inw.) 2013	Groei 2013	Gemiddelde 2007-2012
GEWONE ONTVANGSTEN			
Totale gewone ontvangsten	1 319	3,1 %	3,4 %
Belastingontvangsten	703	4,4 %	3,2 %
Fondsen & toelagen	447	2,1 %	3,1 %
Eigen ontvangsten	170	0,6 %	4,6 %
GEWONE UITGAVEN			
Totale gewone uitgaven	1 371	1,7 %	3,6 %
Personeel	528	3,6 %	4,3 %
Werking	282	-0,5 %	4,5 %
Overdrachten	395	1,3 %	4,3 %
Toelage aan het OCMW	127	-0,3 %	4,5 %
Toelage aan de politiezone	128	2,7 %	3,6 %
Schulduitgaven	166	0,9 %	-0,8 %
SALDI			
Saldo gewone dienst – Eigen dienstjaar	-51	-	-
Aantal (percentage) gemeenten met een tekort eigen dienstjaar	121 64,0 %	-	-
Saldo gewone dienst – Algemeen totaal	126	-	-
Aantal (percentage) gemeenten met een tekort algemeen totaal	10 5,3 %	-	-
VLAANDEREN			
	Niveau (EUR/inw.) Balans 2011	Groei Balans 2011	
VERMOGENSVERRICHTINGEN			
Uitstaande brutoschuld	1 276	1,2%	-

(*) op een steekproef van 189 Vlaamse gemeenten

Voornaamste indicatoren voor de Waalse gemeenten – Budget 2013

WALLONIË	Niveau (EUR/inw.) 2013	Groei 2013	Gemiddelde 2007-2012
GEWONE ONTVANGSTEN			
Totale gewone ontvangsten	1 367	6,2 %	3,0 %
Belastingontvangsten	640	3,4 %	4,1 %
Fondsen & toelagen	593	10,9 %	2,9 %
Eigen ontvangsten	135	0,5 %	-1,0 %
GEWONE UITGAVEN			
Totale gewone uitgaven	1 370	6,3 %	3,0 %
Personeel	548	2,8 %	3,5 %
Werking	227	2,7 %	3,3 %
Overdrachten	386	3,4 %	4,5 %
Toelage aan het OCMW	121	2,9 %	4,0 %
Toelage aan de politiezone	125	3,4 %	3,0 %
Schulduitgaven	164	2,8 %	-1,9 %
SALDI			
Saldo gewone dienst – Eigen dienstjaar	-2	-	-
Aantal (percentage) gemeenten met een tekort eigen dienstjaar	107 40,8 %	-	-
Saldo gewone dienst – Algemeen totaal	78	-	-
Aantal (percentage) gemeenten met een tekort algemeen totaal	39 14,9 %	-	-
WALLONIË			
	Niveau (EUR/inw) Balans 2011	Groei Balans 2011	
VERMOGENSVERRICHTINGEN			
Uitstaande brutoschuld	1 444	3,3 %	-

Voornaamste indicatoren voor de Brusselse gemeenten – Budget 2013

BRUSSEL	Niveau (EUR/inw.) 2013	Groei 2013	Gemiddelde 2007-2012
GEWONE ONTVANGSTEN			
Totale gewone ontvangsten	1 775	4,5 %	3,6 %
Belastingontvangsten	948	5,2 %	3,8 %
Fondsen & toelagen	641	3,8 %	3,9 %
Eigen ontvangsten	186	3,5 %	1,5 %
GEWONE UITGAVEN			
Totale gewone uitgaven	1 797	5,4 %	3,1 %
Personeel	746	5,4 %	2,2 %
Werking	206	4,1 %	3,6 %
Overdrachten	651	5,3 %	4,5 %
Toelage aan het OCMW	253	4,6 %	5,6 %
Toelage aan de politiezone	286	5,0 %	5,4 %
Schulduitgaven	184	2,7 %	3,4 %
SALDI			
Saldo gewone dienst – Eigen dienstjaar	-22	-	-
Aantal (percentage) gemeenten met een tekort eigen dienstjaar	13 68,4 %	-	-
Saldo gewone dienst – Algemeen totaal	86	-	-
Aantal (percentage) gemeenten met een tekort algemeen totaal	1 5,3 %	-	-
BRUSSEL			
	Niveau (EUR/inw.) Balans 2011	Groei Balans 2011	
VERMOGENSVERRICHTINGEN			
Uitstaande brutoschuld	1 390	3,9 %	-

Meer info: www.belfius.be

Perscontact

press@belfius.be / + 32 2 222 02 50

Research

Frank Lierman : frank.lierman@belfius.be / +32 2 222 19 75

Anne-Leen Erauw : Anne-Leen.Erauw@belfius.be / +32 222 56 10

Arnaud Dessoy : arnaud.dessooy@belfius.be / +32 2 222 31 16

Philippe Lafontaine : Philippe.Lafontaine@belfius.be / +32 222 63 69